

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конт. почт. шлан. 143322.
Адреса для телеграм:
"Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від
11-12 год. переадресування
Ручкою не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА
М. сячно: в краю 500 зол.
За границею:
В Америці: 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 150 ал., Німеччині 150 ал.,
Польщі 50 зл. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 15
лей, Болгарії 150 ал., Австрії
150 ал. — Зміни адреси і зов.

Телеф. Рівненський: 23-41.
Друкарня 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
25 сот.

Чи стало ясніше?

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 24. лютого 1929.

Ціла парламентарна опозиція, від правих до лівих з національними меншинами включно, одностайно признає одне добре у внеску Б.Б. на зміну конституції: що цей внесок взагалі прешітї появилися і що таким робом є уже якась відомість величина, яка вийшла на місце сплатення і поголосок. Прояснилася, мовляв, ситуація, і то не тільки щодо фізичної самої внеску, але і загального політичного положення, бо поява конкретного внеску на зміну конституції мусить тягати за собою певні наслідки — такі або сякі — посадові наслідки. Здається, що під цим оглядом є не лише опозиція вдоволення (якщо тут може бути взагалі мова про якусь вдоволення), але й сама біда бездіячності братів, яка до остатнього менту ходила гірше, ніж усі інші, сентиментальна конституційно-реформістичними містеріями і підписавши чистий папір, чепала з більшою, ніж хтонебудь, нетерпеливою оголошення таємного тексту.

В аналіз цього тексту тут не вдаємося, бо де вимагає ще окремого й далеко ширшого місця. Хочемо тільки зазначити, що коли конституційний внесок Б.Б. справді кидає смужку світла на темній нинішньої внутрішньо-політичної ситуації в Польщі, то проте темряви цієї далеко не розпорошила. Причинилися тільки одні сплетні — на тему змісту майбутнього внеску — й розпочалися інші — на тему саме тих послідовностей, які внесок Б.Б. за собою потягне. Від цих поголосок аж кидаєть, а певного нікого нічого не знає.

Отже: чи урядові належить на форсуванні ревізії конституції мерцяти, чи він волею відкладає момент „розв'язання"? В першому випадку треба рухуватися зі скликанням надзвичайної сесії „конституційної" сеймової сесії, в другому — з закінченням сейму в другій половині березня аж до осені, себто слідуючої бюджетової сесії. Далше: чи уряд (якоб Б.Б.) справді стоїть на становній заяві п. Славєка, складеної в дні оголошення внеску представникам санациїної преси, і з деякими змінами повтореної у розкритті від двох днів по місті відозві та у виступі позавчора його сеймовій промові, а саме, що внесок той має бути або прийнятий бо відкинений, але не може стати предметом жадних „торгів" і не може бути викреслена з нього ані одна протинка? Введення таких ультимативних метод законодавчої праці Б.Б. булоб, що правда, прийомом надзвичайно оригінальним, однак не в оригінальності річ: ажже ми до дикоглядів і так уже звикли. Річ в тім, що на прийняття зголошеного внеску „си бляток" нема в нинішньому сеймі найменшого, але то найменшого, вигляду: це справа пропала. Але що в такому випадку? Розв'язання сейму — та „доктринання" конституції з усім її „протинками", чи це одне розв'язання виборів по старій конституції в виборчій організації? В першому випадку невідомо, чи уряд буде спішитися із скликанням нового псевдо-парламенту, вірний дотеперішній тактиці заховування „поворух" парламентарного правопорядку, чи радше поскресне конституцію п. Цара — правити 2-3 роки виключно декретами. Знову проти есент. ще одних виборів „по старому" — промовляє острах, чи не вирине тоді сумніє, що будучий сейм не матиме вже взагалі права перекладати ревізії конституції, бо право збережене 125-ю ст. конституційного закону в 1921 року лише за „другим з черги на основі цієї конституції вибраним сеймом". Колиж мова доходить до комбінацій на тему того загального стану, який знаменує у Польщі після есент. „доктринання" конституції в тому виді, як її ніки пропонує Б.Б., або навіть після перекладання зголошеного внеску крім нинішній сейм, — хоч і в дещо злагідненому виді, а проте з найбільш суттєвими змінами, які можуть навести відримку цілого колишнього тісно-дласта паву Б.Б. і його сателіти, — коли люди починають залучатися у комбінації на тему практичних наслідків нового устрою — тоді вже нема кіля-краю згодогам і всьому „що" та „чи" так і залапуються бач відповіди.

Як бачимо — то трудно справді сотворити цю „леву" ситуацію. В усякому разі, що торкається спеціально долі сейму, то його ситуація аначно „затемнилася". Коли розмови ведуться у площині „зачинення", „розв'язання", „замаху" і т. д. — то який сейм на політичній біржі мусить легіти комітету головою. Так воно теж і діється і тому можна говорити про всякий настрій в сеймових кулоарах, тільки не про — роменний. Пригнічення, яке запанувало в парламентарних варшавських колах на вишній свідомості, що парламентарі кажуть відписувати смерть парламентаризмові і що народне представництво має власноручно знести ідею демократії на рівень фарси чи карикатури, — це пригнічення ще дужче скріплює вражіння ситуації зовсім невпевно.

Але будь-що-будь на варшавському огні видіє нині сильєта посла Славєка, прихильника „сильних діл" (про слова й не казати) і вирішування проблемів ультимативними „або — або". Це сильєта боловина і з її повною автоматично вириває пересектива воляких страхіть: розв'язання, розв'язання і т. д. В тім пішла сильєта п. Бартеля, що — о іронію! — на ті тутешні відносини зискав собі марку загілого миротворця, що чудесно лже оливу на розбурхані хвилі урядово-сеймових конфліктів. Ці два польські діячі — це гейби Ариман і Ормуз і то один з них бере верх, то другий! Нині Ариман потряс мечем — вибачайте: говорять пламенні промови і над сеймом справді гейби легенько забороніла шабелка. Однак з того не виходить, щоб ми були свідками останньої вже фігури кадрили, що не інтервеніюватиме п. Бартель і що ситуація знову не „злагідніє". Але що „яснішоє" вона тоді теж не стане — це певно.

Для нас, українців, усі ті варшавські згоди, комбінації й пермутатії, не мають значіння. Для української політичної ситуації, справді проясніша, — в розумінні усунення сумнівів, якщо вони ще в деякого були. А саме: без огляду на той чи інший оборот справи започаткованої ревізії конституції — кожний з них буде означати для нас погіршення відносин. І тут ось починається площина під найповажнішу вагину думок у нашому політичному таборі.

I. Кедрин.

На педагогічні теми.

Як провадиться підготовка шкільної реформи в ЧСР.

Школа в Чехословаччині до цього часу ґрунтується на тих підставах, які вона одержала в спадщину з часів австрійського панування. Зрозуміло, що сучасна шкільна система в ЧСР мало відповідає тому демократичному духу, під яким якого йде перебудова усього політичного й громадського життя в цій молодій республіці. Згідно з сучасною шкільною системою, ціля народної школи (а 5-й літнім курсом) спілної для дітей всіх верств громадянства, але вже поділя на дві часті: для одних дітей є мішанськй школи (з 3-4 річним курсом), для інших дітей — нижчі середні школи, а яких стеліться прямий шлях до вищих середніх шкіл, а далі — до вищих шкіл.

Ознаку мішанської школи зовсім не слід вбачати в наділенні учнів цієї школи меншими здібностями в порівнянні з учнями середніх шкіл, а скоріше в нижчій соціальній і економічній стані їхніх батьків.

Цей неприродний поділ дітей на дві часті, розуміється, тяжко погодити з справедливим домаганням демократії: рівне право на освіту для дітей усього громадянства.

Демократія деяких країн вже прийшла до думки, що лише одна школа є правдивий тип школи, який може забезпечити кожній дитині належний розвиток її здібностей, її інтересів і потреб.

На цей шлях стає тепер і громадянство ЧСР, оскільки про це можуть свідчити нечисленні збори різних громадських і політичних організацій а також преса цих країн — у зв'язку з

тою кампанією, яку розпочало само учительство в боротьбі за єдину школу. Ініціативу в цій кампанії взяла на себе Учительська Спілка разом з двома школами високих педагогічних студій в Празі та в Брно — в дніх урочистого святкування 10-ліття чехословацької республіки.

Головним провідником єдиної школи в ЧСР є доцент Карлового університету в Празі Dr. V. Prihoda, який нещодавно виступав з різними міськими ЧСР з доповідями про єдину школу та вміщує по різних педагогічних і загальних часописах статті на ту ж тему. Він же був і головним референтом на зборах „Педагогічного тижня" в Празі, влаштованого ініціаторами кампанії згальними гаслами: „єдина школа для дітей" і „висока педагогічна освіта для учителів".

Не буду тут наводити тих рефератів і дебат, які пройшли на цьому „Педагогічному тижні" з участю 700 учителів і учительок зі всіх кінців ЧСР, обмежує лише наведенням резолюції у справі тих питань, ради яких влаштовано „Педагогічний тиждень".

„Ми, учасники „Педагогічного тижня", скликаного під протекторатом міністра шкільництва й народної освіти д-ра М. Голжи в дні 10-ліття самостійності Чехословаччини, в кількості більш 700 учителів і учительок зі всіх кінців республіки, висловлюємося за єдину диференціальну школу, обов'язкову для всієї шкільної молоді до 15 років. Ідейною обґрунтовкою усіх шкіл можливо досягнути лише послідовним відділенням школи від церкви, об'єднанням учительської корпорації шляхом підготовки усього учительства у високій школах та органічною будовою вищих ступенів школи на її нижчих ступнях, починаючи від дитячих садків. Більша диференціальна школа має складатися з двох ступнів. Перший ступінь утворюють перші п'ять років консолідованої народної школи. Консолідацію школи розуміємо, як сполучення малолетніх шкіл у школи з багаторічними класами. Другий ступінь сполучує й перетворює сучасні мішанські школи та нижчі середні школи в новий тип диференційної єдиної школи. Диференція розуміється, як пригнорювання методи навчання та шкільного матеріалу відповідно до індивідуальних особливостей учнів, їхніх розумових здібностей, інтересів і потреб. Ця диференція сприятиме кожному учневі здобути освіту в необхідному для нього обсягу. Добір учнів за цією системою відбуватиметься зі всієї народної маси на основі психології. Банну диференційну школу ми уявляємо собі, як школу сумісного навчання, де диференція приверне більшу увагу й щодо виховних потреб молоді обох станів. Більша диференціальна школа, за яку висловлюємося, ґрунтується на високій педагогії, соціальній та науковій школярстві. Тільки єдина школа відповідає культурним і соціальним потребам нашого народу, а також тим культурним та ідеологічним перетворам, на яких об'єднана наша держава".

Вирішення питання про єдину освіту учительства стає невідкладною справою нашої республіки, бо в сучасний момент це є питання міжнародного значіння. Отже ми висловлюємося за загальну середню освіту та згодування високої фахової педагогічної освіти для всього учительства народних шкіл, яка має подаватися у високих школах, університетах чи політехніках. Необхідність повного закінчення середньої школи для всього учительства користується тепер згідно з загальним признанням, також не викликає заперечень і право на високу підготовку для кожного, хто скінчив повний курс середньої школи. Отже в початку другого десятиліття республіки звертаємося до уряду й законодавчих органів: „Дайте народним школам, молоді та республіці учителів з високою освітою, за прикладом сусідніх держав".

Однак учительство ЧСР добре розуміє, що реформа школи не є монополією учительства, — справа всього громадянства, а тому учительство визнало за необхідне притягнути до обговорення питання про шкільну реформу як батьків, так всілякі громадські організації в соціальній партії. З часу „Педагогічного тижня" в цій дільні відбуваються в різних містах ЧСР збори батьків, на яких виступають педагоги з доповідями про єдину школу. Особливо величезні

були збори батьків у Празі під час „Педагогічного тижня“, на яких прочитав свій реферат про одну школу в надзвичайно приступній формі ще той же V. Prihoda.

Немає майже ні одного дня, щоб в столиці й на провінції не відбувалися збори й навіть конференції в двохтисячній справі реформи школи в ЧСР. Нема ні одної газети, якаб не відтворює низкою статей на тему шкільної реформи. Про спеціальну педагогічну пресу нема чого вже й казати.

Ідея про одну школу та високу педагогічну освіту для всього учительства усвідомили найширші кола громадянства, а ця обставина в демократичній державі відіграла немаловажну роль. Отже можна думати, що на візлі, який має намір скласти міністерство шкільництва й народної освіти в березні ц. р. ця ідея знайде своє признание. Бодей сам міністр нар. освіти в своїй промові на зборах „Педагогічного тижня“ визнав найважливішою проблемою шкільної реформи розроблення єдиного типу школи. бо „школа припадає завдання довершити об'єднаний процес авіанізовані держави... Школа в демократичній державі повинна виховувати сильні характерні, бо в тяжкій суперничій народній середній Європи ми можемо перемогти лише якістю, а не кількістю“.

Наведені тут дані про засоби підготовки шкільної реформи в ЧСР, може, стануть в пригоді в нашому учительстві, що тепер працює над реформою рідного шкільництва в Галичині.

Ст. Сіропало.

Радянська Україна.

Правляча партія про українську книжку.

Центральний Комітет Комуністичної Партії більшовиків України (КП(б)У) прийняв обширну постанову про видавництво української книжки. Постановою ця незвичайно важлива та характеристична для тамошніх видавничих відносин. По-даємо з неї найважливіші місця.

„Оцінюючи роботу видавництва на Україні — читаємо в ній — а справі видавництва української книги, ЦК КП(б)У констатує, що на сьогоднішній день більша частина продукції видавництва припадає на підручники. Хоч це є великий чинник піднесення культури широких мас, але він також виявляє, що ми досі: а) не охопили широких робітничих і селянських мас масовою українською популярною соціально-економічною та науковою літературою; б) видали мало фундаментальної марксо-ленінської літератури українською мовою (з „Літопису українського друку“, що виходить у Харкові, видно, що саме найбільше книжок в українській мові друкують українські видавництва на марксо-ленінські агітаційні теми. — Ред.); в) наукову та технічну літературу тільки що починають видавати. Великою перешкодою щодо поширення української літератури була нездовільна організація роботи самих видавництв та висока ціна на книжку“.

Про мале поширення української книжки та про занадто високу її ціну говорив свого часу і секретар КП(б)У Косіор на київській партійній

ОСИП СТЕФАНОВИЧ

РАНИШЕ РОМАН ЗУБИК

ЛВІВ, ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

ВОВНИ на СУКНІ
і ЖІНОЧІ ПЛАЩІ,
у великому виборі
ШОВКИ, СУКНА
НА МУЖЕСЬКІ
ОДЯГИ.

конференції. Про те саме довідуємося і з численних дописів з місць, опублікованих в радянській пресі. Української книжки нема і по бібліотеках робітничих клубів та по читальнях червоної армії. На Україні має повну перевагу російська книжка. Посередньо це стверджує і ЦК КП(б)У в наведеній постанові.

Перевибори рад.

З радянської преси довідуємося, що по день 20. лютого ц. р. перевиборами на Україні 9.200 сільських рад. Іншими словами перевиборами вже на покінченні. Взяло в них участь 6 і пів мільона управненого до виборів населення. До повних рад вибрано 313 тисяч делегатів. Відсоток жінок між вибраними збільшився у порівнянні з попереднім рском на 17 відсотків. Членів і кандидатів КП(б)У авійшло до тих рад 16,6 відсотків, членів комітетів неземожних селян 45 відсотків. Активність виборців унаглядається цифрою 64,5 відс., а по деяких селах сягає вона і 95—100 відс. Виходило, що були місцевості, де всі управнені до виборів взяли в них поголовну участь.

Проф. Герасимович нагороджений у Нью Йорку.

Старший астроном харківської астрономічної обсерваторії проф. Герасимович дістав на міжнародньому конкурсі в Нью Йорку найвищу нагороду за наукову працю про джерела сонячної енергії.

Українці на Далекому Сході.

Скрізь по безкраїх, немірних просторах Далекого Сходу та Сибірі, куди, здавалося, тільки птах може залетіти чи хижак-зіпир забратися, скрізь тут розоромелі українці-переселенці з Полтавщини, Київщини, Дніпропетровщини й інших місць України. Шлими селами й хуторами осели українці на безмежних просторах: господарюють, борються за життя з сувором, непривітною, диною природою, насаджують культуру. Здавалося, що за щоденною працею можна забути і про свій край, про свої звичаї, побут, забути рідну мову, пісню. Але ні.

Цуци потігом, подибуєш села чи хутори, які є живим зразком, копією сіл України. Можливо відрізняються, що тут живуть полтавці, чи київці. Загальний зверхній вигляд будівель оберігався включно до журавля у дворі, не кажучи вже про побуду, фарбування тощо.

Все населення кохалося в усьому українському. Та, на жаль, ніяких газет, книжок, ні шкіл, нічого нема. Не ведеться ніяка культурно-освітня робота серед українців. І лишалися їм

тільки сама пісня та мова, а якими вони на розлучаються ніколи.

В останніх роках підносили депо покращати. По багатьох селах та в деяких містах, як от Влодимищенське, Новосібрське й інших, працюють українські школи. Треба багато вчителів, та їх на місці нема. Надіються на Україну, що вона може літературою й газетами.

Вже чотири роки велику культурну роботу переводить тут український театр під управом Бунчука. Скрізь, де лиш театр виступає, його приймають з великою радістю. Мандруючи з міста до міста, а села до села, театр відідав майже всі місцевості, де живуть українці. (У. Е.)

Відмолоджена партія.

Розмова представника „Варш. Інформації Прасової“ з гол. секретарем української соц.-радикальної партії д-ром М. Стаховим.

„Варш. Інформація Прасова“ („Вшнстє Строніцтва“) в останньому випуску містить розмову з гол. секретарем соц.-радикальної партії д-ром М. Стаховим, навіаючи до останнього (31-го) партійного конгресу, що відбувся у Львові в днях 2 і 3 ц. м. На поставлені питання про враження з останнього конгресу партії, про відношення до УСДП, про становище до амів конституції й етатизму, про відношення до польської держави, про порозуміння з іншими українськими партіями, про становище до польської лінії і про опільність професійного руху — відповів д-р М. Стахів ось що:

Останній конгрес УСРП переконав партійних перманентів, що соц.-рад. партія сильно аросла в останніх літах і то під оглядом територіальним і кількістним. Під теперішню пору має вона 8 тисяч членів, а в тому 80 проц. сільських пролетарів (?). Останній конгрес відбувався під прапором опанування партією всього руху українського пролетаріату, яке то змагання проявилось в соц.-рад. партії в останніх трьох літах шляхом принадування до партії промислових робітників, шляхом участі й підтримки страйкової акції, передвиборчої акції, участі у виборах до кас хорих тощо. Провів змагає до зрівноваження а партії організованих сил працюючого люду в місті й на селі.

Змагаючи до опанування всього руху українського пролетаріату та стоячи на ґрунті рівнорядності промислових робітників і селянства, УСРП бамає шляхом порозуміння створити великий український соціалістичний картель чи блок, нова яким нашілись би тільки комуністи.

На останньому конгресі — по словам д-ра

АДА НЕГРІ.

ШРАМ.

Як Марта вже була зовсім виадоровіла, що в лікарі сказали, прихала до неї а Міляно П донька Петра, щоб забрати матір із ліжчини.

Петра була вдягнута в теж убрання з нахидкою — дуже довге, блакитно-сіраве, крій звичайніський, в якому мама бачила П трічч, чи й чотири рази в часі своєї недуги біля свого ліжка, як вона приходила відвідати П. Мала ту саму поставу, як тоді, при відвідинках, супокійну, шорстку; той самий погляд очей — дуже далекий, або дуже приликаючий, блакитно-сіравий, як вигляд одягу.

Щож робити? Мусіла адатись на ласку доньки й разом жити з нею. А вжеж: їсти-ж бо треба.

Малиб їхати отсе поїздом до Міляно. Там Петра приготувала їй кімнатуку у своєму маленькому помешканні, яке в короткому часі аспіла придати собі, геть поза брамою Монфорте. Стара хата в Болонії, анідецца, проклята — і щоб була згоріла до самих підвалин! — спалила кровню. Чоловік П самовбивний, іа розстріляним лобом похований у Чертозі. Вона, Марта, чудом урятована та по довгих місяцях терпін у ліжчині виадоровіла від рани на обличчі. Адже по такій ганебній притчині вона, іа сорому, таки не могла, не повинна більше й показатись у Болонії.

Пі чоловік захотів було неодмінно вбити П, а потім і себе. Покінчив вже раз із отим особужним життям скажених собак, яке так довго

тягнеться в сімі. Петра (а малою звали П Петруся) виростала в цій метушні. І як у хаті все йшло уверх дном, як батько гнідко живився заразливим ремством до матері, — вона, мала дитина, зовсім інстинктивно затулювала очі й вуха. Ремство — трілявий овоч надто палкого кохання. Ремство до всіх і до всього. Мовчанка, розмова, погляд, рух, сміх, плач — усе викликало ремство: позбавлене справжніх причин і підстав, а все тільки тини, фантазми, підозріння, лють. Згодом дішло до того, що жінка, відлихаючи, лякалась, чи своїм віддиком не зраджує чоловіка, чи не злочинить перед ним. Це божевільна пригушувало в ній материнське почуття. І дитина не розуміла. Розуміла і бідла-бідла, ставала якоюсь постаттю худо-довгою, славе чужою батькам. П блакитно-сіраві, довгі, завісила прижмурені очі були схожі до батькових, тільки без тих його відблесків шалу. Ними Петра дивилась у своє нутро, все глибоб-глибоше поринала туди, наче шукала в собі оборони проти батька, матери. І таки справді — вона, Петра, уаорювалаась в охолодість та безсоромязність доньки. У вісімнадцятому році життя вона скінчила вищу технічну школу й курс стенографії та вистарала собі місце праці в Міляно. І подалась туди жити, самотно: обезцінюючи кохання, маючи жаж перед подругам, тільки а рішучою волею: пробивати свій шлях власними силами і трудом.

У той-же час там у Болонії діав між двома нещасними, як ніколи, йшли до гіршого. Однаже Марта не аляла, не могла зрозуміти іншого життя від того, яким жила. Побиття, жаж, сльози, притуплення душі, ці удари, за якими слідували вже дуже остогидлі, агрікнілі зтихомирювання, стали для неї необхідними. Вона була о-

троєна і, врешті, покохала свою отрую. Ніколи не адрала чоловіка. Та з роками самі його підозріння побуджували П й вона своїми жартами, недоговорюваними, залицяннями, що підсичували в ньому лють, викликала у нього ще жорстокіше ремство. Колиж, як ділувала, була гарною, а й тепер була такою. Але чула необхідність упевнитись у цьому його задрістці. Не зміла інакше жити, як тільки зі своїм розлюченим володарем та його налігачем. Навіть вона була першою, що підюдила його, щоб він убив її. „А вжеж, що так! Убий мене, тай годі!“ Він, сляпий, стріляв до П горла. Тільки жінка, як побачила холодну бездоно дула, яка сугульнула зненазика перед П очима, стратила весь свій одчай і мерщій скочила в бік. Куля пройшла алім шелепом. Він, бачучи, що вона паде, стріляв собі в ухо. Був певніський, що забрав П з собою у вічність, щоб разом терпіла з ним і для нього.

Оцеж і був той шрам, якому Марта, як була певна, що не привоїть П донька, невстимо пригадалась у маленькому зеркалі. Рана гоючись, полишила білий шрам, білий від самого діля, трішки долинковатий. Це агаблення шраму на обличчі не молодому, а все таки пристрасному, надавало йому проймаючого сяйва молодості, життя. Всі придивлялись отому шрамові. Він був каючем до П мученичого життя, кохання. Бо хоч воно було й розлучанье і кріаєве, а все таки було коханням. Жінки зависно впадовались у шрам своїми зіницями. Мужчини пригадались йому з цікавістю; пригадалися у очі, що під важкими повіками горіли потрохи всім кофрами, а там пригадались якому волюсою. Пригадалися у-

М. Стахова — можна було замітити цікаве явище. Коли в попередніх конгресах брали участь головним чином старші, вікові делегати, то на останньому май перевагу молодий елемент: делегати від 20—30 літ, що дає запоруку шкорого розвитку партії в будучині. Також рівень дискусії був високий.

На українській національній області під Польщею УСРП є найпопулярнішою соціалістичною партією. Змагаючи до створення українського соціалістичного картелю чи блоку соц.-радикали бажать притягнути до нього УСДП, Сел. Сою. і Сель-Роб (правницю). Остання з названих партій мусілаб прояснити свою політичну платформу і стати на становищі політичної самостійності українського народу. Що торкається УСДП, то причиною різниці між нею й соц.-радикалами є якийсь дивний консерватизм соц.-демократів, який проявляється в інтерпретації й приворочуванні ними принципів марксизму й історичного матеріалізму.

Професійний рух на українській нац. території під Польщею мусить бути окремий для українських і польських робітників. Зате бажано була би співпраця й порозуміння професійних польських й українських організацій в обороні інтересів праці проти капіталу.

Конгрес УСРП в ухвалених резолюціях виробував в цілості дотеперішню політику партійних органів, себ-то парламентарного представництва в Головної Управі та виконання згідно за продовженням дотеперішньої політичної лінії.

На запит про відношення до польської держави, д-р Стахів приводить головні точки декларації парламентарної репрезентації УСРП, зложеної при відкритті польського союму, додаючи:

„В тому своєму змаганні до повного національно-політичного і соціально-господарчого визволення український народ в готовий увійти в істинні народами не лише в приязні відносини, але й у відносини братерської взаємності, наскільки ті народи будуть солідаризуватися з його змаганнями й закинуть думку про збройну інтервенцію на українських землях“.

У відношенні до поодиноких польських інтелігентів, як напр. зміна конституції або етатизм, розмови означили, що під тим оглядом не наступила ніяка зміна. До справи державного етатизму УСРП відноситься негативно, бо кожне державно-етатичне підприємство утримується податками й данинами населення. В заміну за ті гарі, яке воно веде на собі, втрачає право до господарчої ініціативи. Взагалі УСРП в противництві монополізації державою господарчого життя, висуваючи при цьому новий устрій (дво-кооперативізм), а не етатизації.

Відношення УСРП до польської лінії є залежне від останньої. На жаль, про позитивне відношення до польського лінійного картелю немає мови, як довго справу розв'язати українських і білоруських еманіпационних проблем польська лінія розглядатиме несоціалістично і на ті питання буде дивитися під кутом погляду народної демократії.

стам, які часто, дуже сильно, широко сміялись і, сміючись, показували зуби-сікачі, перекохані один на одному, як у осіб трагічного призначення. Свідкували мушкетери за несупокійною палкою постою жінки, яка ще й не думала покидати втік життя.

Петра не могла, не знала інакше дивитися на шрам матері, тільки з відразом. Її погляд втихав у шрам, як вістря ножа — миттю і швидко відтікав. Убого жінку, яка остала без засобів прожитку, постановила забрати до себе. Лишень десь там глибоко в серці ховала надію, що врешті в ній, у цій самотній, удові, найде маму, за якою тужила, якої нестачу відчувала завжди. Хтож інший міг би був забрати її, саме тепер? Аж ні! Діана їх шрам, який відмолоджував обличчя Марти, насильно робив його кращим, тишим, був немаче печаткою на лобовому висті. Хібаж це мати? Та ніколи! Чи ж можливо, щоб ті очі, уста, шрам, минуле могли злитися із зразком обличчя інших, правдивих старих матерей?

Хатою — Марта піклувалася дуже мало. Маральний безлад, у якому вона проживала, непаді перш за все трагедія, робили її непригожою до ладу в господарсько-хатній роботі та в інших обов'язках, які навірювала їй донька. Марта була час у достатку, у сусідок, яких тисячний раз оповідала, як то колись „ті діла“. Служачі в той час не відривали очей від білішого, як лице, шраму під лівим щелепом.

Самоти жахалась. Повертала думкою до чоловіка. За сніною чувала його важкий відділ, його погрози, його обхапання, яке падало неприємно і жалобно. Однак цей жах у ній був чисто

За океаном.

Нове українське товариство в Бразилії.

Бразилійський український тижневик „Правда“, що виходить у Прудентополі, в Парані, подає, що з кінцем 1928 р. засновано в Куритібі нове освітньо-організаційне товариство під назвою „Український Центр“ в Куритібі. Товариство зареєструвало свій статут, у якому між іншими постановами знаходяться застереження, що на випадок розв'язання майно товариства переходить на товариство „Просвіта“ у Львові.

Українсько-бразилійська колегія.

В дні 14 і 16 листопада м. р. відбулися в приводе закінчення року іспити в українсько-бразилійській колегії в Порто-Уніон. Протягом 1928-го року ходило до колегії 47 учнів. До іспиту сідало 25, з того з початкового курсу 4, підготовчого 6, а першого року 10, а другого 6. Після переведення іспиту призначено здібними до вищої класи: з початкового курсу з достаточним поступом 3, з підготовчого курсу з достаточним поступом 5, з першого року з добрим поступом 2, з достаточним 8, а другого року з відзначенням 2, з добрим поступом 4. Призначені нездібними: один з початкового курсу і один з підготовчого.

З життя українського студентства в Канаді.

При Інституті ім. Петра Могили у Вінніпегу існує студентський кружок „Прометей“. Завданням кружка гуртувати українських студентів, улагоджувати дискусії, концерти та забави. При кружку існує теж оркестр під проводом п. Крип'якевича. Протягом 1928 р. відбулося кілька дискусійних вечорів. Один з них на тему „Чи українці в Північній Америці засимілюються?“ викликав довгі суперечки і був дуже оживлений. Кружок мав намір видавати свій постійний орган під наголовком „Прометей“, однак вийшло лише одно число. Відбуваються теж деколи концерти й забави. Сходини кружка відбуваються що-суботи.

Як живуть українці в Карвел, Канада.

Околиця Карвел знаходиться 32 милі на захід від Едмонтону при Сіпексській залізниці. Це майже остання українська оселя на заході. Околиця заселена здебільша самими українцями з Галичини. Займаються вони мішаним фермерством. Українці займали в цю околицю перед 20 роками й не але й живуться. Є тут де-які інші національності, що займаються фермерством, але вони вже поза осередком цієї околиці та на гірших землях, бо українці позаймали кращі. Землі тут трохи горбуваті, але щодо урожаю, то вони досить відповідні. Урожай минулого року не був дуже добрий, а то з причини посухи, котра панувала майже до жнив, а ще до того прийшов мороз за скоро і майже половина збіжжя вимерзла. Є тут два елеватори, котрі побудовано тому два роки назад і тепер вже нема тих невигідностей щодо збуту свого збіжжя, як було попередньо. Богатих фермерів тут ще нема, хоч є такі, що поприздали сюди ще перед двадцятьма роками. А причина цього є та, що тут землі були дуже лісністі і треба було багато часу на їх

БІДНИЦЮ неопоривність усуває ді-
лює зміцнюючо, в джиз-
ляючо, побуадує еплати, нео-
некий середни для
реконвалесцентів.

М-ра Кшиштофурского, вино лісово-залине на еспан-
ський наладзі. До побуту у всіх аптеках і дрогуеріях.
Ціна за фл. 4.25 зок., під 2.40. У власних інтересах
жидати виразно М-ра Кшиштофурского вино лісово-
залине. Laboratorjum chem.-farm. M. M. Krzyzost-
torak, Tarnow. 774 38-7

вироблення. Але в більшій частині земля вже ви-
роблена. Культурне життя цілої околиці зосе-
редковується в товаристві ім. Шашкевича, якого
членами є всі українці. Товариство має власний
лім, в ньому відбуваються зібрання та аматорські
вистави. Товариство існує вже тринадцять років

Нові українські музичні видання.

Українська музична література в Америці
збільшилася свіжо трьома музичними випусками.
Український скрипковий артист, проф. Роман
Придаткевич з Нью-Йорку, уложив на ноти для
скрипки три українські народні пісні, а саме: „Ко-
зачок“, „Янічок“ та „З буйним вітром та розмо-
вонька“. До всіх трьох доданий фортепьяний
аккомпанімент. Отсі пісні появились накладом
світової накладні Едварда Туберта, що має свої
склади в Нью-Йорку, Лондоні і Ляйпцігу. Пісні
можна набувати по ціні 50 цт. за випуск в Січовім
Базарі — „Сурма Бук енд Мюзик Ко“, 103 Еленів
А, Нью-Йорк.

Авраменко приїхав до Нью-Йорку.

Василь Авраменко, відомий український ар-
тист-балетмейстер, приїхав недавно з Шикаго до
Нью-Йорку. Думає він отворити там школу тан-
ців, щоб підучити артистичного танцю україн-
ців та українку. У Злучених Державах та в Ка-
наді мав Авраменко кілька курсів українського
танцю і випустив цілий ряд здібних учеників та
учениць.

Журналісти і журналістика.

Обов'язки громадянства супроти журналістів

Від якогось часу в Польщі думають про у-
правління відносин в журналістичній діяльності
та про створення основ соціального забезпечення
журналістів. Довгий час шлах, занадто різкі про-
екти про управління й забезпечення життя
й умов праці журналістів у Польщі заверталися
обов'язує законом.

У чехословацькому парламенті саме тепер
ведеться дискусія над проектом закону про су-
спільне забезпечення журналістів. З того приводу
голова чехословацького журналістичного синди-
кату сен. Піхль на засіданні виголосив промову,
з якої головними уступами слід познати й
наше громадянство.

Без журналістики — говорив сен. Піхль —
не було б ми там, де ми сьогодні знаходимося, без
журналістики не могла б республіка ніколи так
сильно зміцнити своїх позицій в краю і за кордо-
ном. За свою працю платить журналіст своїм до-
рогами, своїми нервами, своєю передчасною не-
здатністю до виконання своєї професії. Пере-
сичний вік журналіста є на 10—20 літ коротший.

мінувало, ушляхотнювало її. Хоч була нижчої
постаті, але в цій хвилі була вищою, молод-
шою від своєї доньки.

— Нещасна ти! Можеж мені докоряти, але
ти є нещасною, бо всіх ненавидиш. Твій батько,
хоч який був, а все таки кохав мене на свій лад.
Тік! І ти не смійся! Знаю добре: ти не можеш ди-
витися на мій шрам під лівим щелепом. Аджеж
ти з усією твоєю байдужістю, з твоєю візми-
стю є нужденніша за мене. Ти є холодний кусок
леду, що даремно шукає чоловіка чи коханку,
бо не знайдеш такого. Тебе ніхто не кохатиме
аж так палко, щоб із кохання до тебе ранити те-
бе. Не сміятися, а плакати — плакати тобі!

Почули обі, що сказали собі у вічі те, чого
між донькою та матір'ю не сміє говорити. За-
смерилися, замовчали, адали, що втихомири-
лись. Проминула ніч, якої тиша була напоєна
важким болем. Тиша, в якій той, хто не спить,
чує, що в сусідній кімнаті так, як і він, той дру-
гий, має очі отворені, поринуті в темноту ночі. В
день по сварці, як Петра пішла до праці, Марта
збрала свої речі в маленький клуночок, забрала
свої — небагато їх було — гроші таї подалась.

Утікала далеченько, бо Петра більше ніколи
й нічого про неї не чула. Той зна, куди вона по-
далась! Хто зна, кого вона собі найшла, що, спів-
чуваючи, забрав її до себе. А може, побачивши
шрам, у якому є стільки дивного минулого, який
істотною оболонку надає стільки таємності й
молодості, яка ніколи не вмірає, й покохав її.

З італійської мови перекладає
Михайло Островська.

НОВИНКИ

— Заняття „Діла“. Вчорашнє число „Діла“ зайняло нам Старосту Гродьське. В хвилі, коли даємо про це замітку до друку, не знаємо ще, що в тому числі підпало конфіскації. Це б-те заняття нашого органу в цьому році.

— Чи буде неврожай? У зв'язку з довготривалою та сильною зимою побоюються, що в більшості земель зах. Європи зимове озиме пішениця. Це тому, що англійська порода пішениці, яку засівають у цих країнах, є мало відопorna на мороз. Нпр. у Німеччині вже тепер заповідають неврожай пішениці. Польські хліборобські кола інформують, що зерно пішениці, яку засівають у Польщі, є дуже вивержене на мороз, тому не треба боятися неврожаю. Однак власної пішениці в Польщі ніколи не вистарчало, навіть на власні потреби. Її все спроваджували із чужини. Тому то на випадок європейського неврожаю на польських ринках відчують прикро дорожнечу пішениці. Довготривалі морози заподіяли вже великі шкоди в овочевих садах. Потерпіли переохолодженням брескан на півдні (Заліщики) і черешні майже в цілій державі; мороз відбився також на аблуках і грушах, бо багато з них, коли не були захищені, потріскали від морозу.

— І урядовці будуть учитись. Кілька днів тому передавали ми звістку про урядовий проект, що-би далі читателів організувати спеціальні курси, на яких професори університету будуть доводити їх метод педагогіки. Тепер міністерство внутрішніх справ у Варшаві задумує створити окремий науковий інститут для підготовки державних урядовців I-ої категорії. Буде це адміністративна академія.

— Різні вістки. Померли: англійський підбурювачий дослідник д-р Лестер Аткінсон у 46 р. життя у Лондоні; а Єні проф. Вільгельм Райн, автор „Енциклопедичного підручника педагогіки“ і „Нарису системи педагогіки“. — Донька бельгійського короля Марія Жозе давала цими днями фортеп'яний концерт на добродійні цілі. — Англі. летун Кемпбел побив рекорд перелету з Найробі (східн. Африка) до Лондону в 8 днів. — Побережжя Чорного моря відкриті таким снігом, що населення відрізане від деяких міст голодує. — Син відомого англійського „поета лавреата“ лорда Теннісона дістав у спадщину по батькові 146.338 фунт. шт. — У Білгороді застріляв радник міністра фінансів Дуліч, у менті, коли його арештували за зловживання. — Урядова статистика Австралії каже, що минулого року було там 36.700 жидів. — В Югославії зударився „Орієнт-Експрес“ з товарним поїздом. — Між Нью-Йорком і островами Бермуда вибудують плавуче лінійне.

— Львівська фанатика. У „Комуністів“ з дня 14. п. м. знаходимо статтю п. з. „Антирадянський виступ ученого Галанта. Наслідують академіка Ефремова“. Галант — голова гербаїстської комісії при Академії Наук. Його головний злочин, що він „діаком буржуазна постань“ і що „свої праці присвячені історії євреїв на Україні“, комісія не післала на рецензію ні одному органу радянської преси, а в той же час післала їх за кордон до Палестини органам єврейських фашистів, до палестинської буржуазної газети і до сіоністського органу в Лондоні. Далі: одна лондонська сіоністська газета оцінює деякі місця цієї роботи як матеріал проти радянського уряду і як газета буржуазна дуже вітає цей матеріал і самого Галанта. Що-ж цей Галант має спільного з Ефремовим? Послухайте: „У цих вибухах буржуазної преси ми бачимо цікавиту аналогію до того, як українська буржуазна преса зустрічала виступ академіка Ефремова“. Одним словом: цензорів правдивого комунізму оцінюють „правдивість“ письменника та вченого не на підставі того, що він лише, а на підставі того, що про нього пише — буржуазна преса. Як бачите — наша похвала рівна присудові смерті.

— Англійські вибори. Найближчі англійські вибори коштують усім три партії гроби мільйонів. Вже ніхто не підставі прибіланих обчислень подають кошта виборчої кампанії кожної партії: 80 мільйонів зол. Консервативна урядова партія покористується вже тепер радіовими апаратами. Кіна будуть ужиті також для політичної пропаганди. Вже тепер починається в Англії війна мільйонів голосів і мільйонів фунтів штерлінгів.

— Рекорд. Бувши кат сазанів нью-йорської в'язниці Сінг-Сінг, Джон Гуальберт, застрілявся в своїй хаті двома кулями. Він мав 60 літ і за останніх 12 літ своєї служби посадив на електричний кіс 141 осіб. Він покинув свою професію в 1926 р. і жив самотинком у своїй громаді, де ніхто не піддержував з ним ніяких зв'язків. Він понав у нервовий розстрой. — У Портсмуті померла в 81 р. життя жінка Іванна Ребека Гвол, що була сім разів замужня, останнє виїшла замуж у 74 р. життя. Вона носила на пальцях усі свої шлюбні перстені.

— Дрібні вістки з СРСР. У Ленінграді викрили

зловживання „хлібними книжечками“, зроблені по безсмертній зразку Гоголя: управи різних домів записували як комірники „мертві душі“. — Всеукраїнський Центр. Викон. Комітет скасував обов'язок масового вставання на судовий суд у мент, коли канцять „суд іде!“ і коли оголошують присуд. — Артисти жидівської „Габімі“ з Москви, що вернулись у Москву з чужини, прохали дотичні органи влади, щоби „Габімі“ дозволили вернутись назад до СРСР. Дарма, що за ними інтервенція Луначарський, дозволу не дали. — На святочнім річнім засіданні Академії Наук досмертній секретар Ольденбург, торкнувшись питання взаємнї між настроями радянської опінії і Академії, сказав: „Ми не можемо заперечити, що в соціальній критичі є чимало правди, що в ній є і дещо невирного, основного на неповній знайомості нашої праці. Нова життя широко реорганізоване Академією покаже, що її праця минула і за останні роки була корисна та важна“. Від нових академіків-комуністів промовляв програмово Крижановський, заявивши, що комуністи-академіки входять до Академії зорганізованим фронтом матеріалістів-діалектів і що їх праці будуть для Академії значною піддержкою.

— Маши до СРСР. Радянський посол у Берліні повідомив урядово берлінський хуситський комітет, що радянський уряд дав дозвіл на привіз до СРСР 50 вагонів машин для російських жидів.

— Бурлацька доля. У Парижі є захист для бездомних на вулиці Токвіль. Цими днями 11 з них отруїлось у ночі світляним газом. З них пізнали лише одного старця шевця Блеза. Інших 10 виставили у прилюдній мертвецькій „морги“ на показ, може хто зголоситься і пізнає їх. Той, хто заходить до захисту на Токвіль не має обов'язку казати свого прізвища ні показувати ніяких паперів. Кожний входячи називає себе як хоче і так його записують. З десяти трагічно померлих не пізнали нікого і ніхто не прийшов за ними до „морги“, щоби їх пізнавати.

— Лік на довговічність. Американська преса присвячує статтю з фотографією с. лонської громадянки Вільгельміни Робінсон, заслуженої тим, що дожила до 100 літ. На запит репортерів, чому вона завдячує свій гарний вік, вона відповіла: „Своє довге та щасне життя завдячую тій обставині, що ненавиджу муштру і що я не була така дурна, щоби виходити замуж“.

— Зріст числа в'язнів у Зауцених Леожавах. Спеціальна комісія вашингтонської палати, яка починала розсліди над в'язницями в Зауц. Державах, доручила, щоби федеральну тюмру побудувати в Філадельфії. У звідомленні комісії понао таке пояснення: У недалекій будучині побудується нові в'язниці і дома праці для федеральних в'язнів в осередках з багатолюдним населенням. Перший крок зроблений через побудовання в'язниці в Нью Йорку, де міська влада вже не могла примістити в'язнів. Крім Філадельфії, каже комісія, федеральна влада має побудувати в'язниці в Балтимор, Востон, Клівленд, Сі-сінегі, Шікаго, Ст. Луїс і Сан Франціско. Тюмре питання стає гострішим в Америці з кожним днем, бо число в'язнів зростає щороку на 10 процентів. Навіть припущіна будова в'язниці не порадить на приріст злочинців. Усі в'язниці в Америці переповнені, бо число осіб арештованих, обвинувачених і засуджених зростає постійно дуже хутко. Комісія каже, що переконалась, що всі в'язниці в арешти, не лише федеральні, але й навіть повітові та громадські, переповнені і в'язні сидять без роботи.

З нагоди протидіального місця лютого, купуйте масово карти „Рідної Школи“, звільняючи від алко-гольних напів! — Можна їх дістати по ціні від 2 зол. у Кружках і в Головній Управі „Рідної Школи“, у Львові, Ринок ч. 10.

3 життя наших установ.

Загальні збори філії „Просвіти ім. Т. Шевченка“ на місто Львів.

Дня 24. лютого ц. р. відбулися в залі Т-ва „Українська Бесіда“ у Львові загальні збори львівської філії „Просвіти ім. Т. Шевченка“. Взяло в них участь 248 членів. Зборами проводив дотечерній голова філії д-р Цимбалістий. По звіті секретаря з діяльності Видлау розвинулася дискусія, що оберталася біля звіту, але нічого замітного та корисного, що варто було взяти на увагу в майбутній діяльності філії, вона не дала. По дискусії прийнято внесення Контрольної Комісії на уділення абсодакторії уступаючому Видлау та приступлено до виборів нового Видлау.

Вибори дали такий вислід: головою філії став п. Петрик Петро, а членами Видлау: пп. С. Пожурський, І. Павлик, Е. Манарушкова, М. Пузий, Ф. Волчук, А. Березовський.

М. Лизуниць. На заступників вишлових вибраних: д-р О. Прийма, М. Юрійчук і Г. Гануляк. До Контрольної Комісії виїшли: д-р. Б. Янік, проф. Терлецький Омелья і о. Камштань.

Нововибраний Видлау рішив на першому своєму засіданні зайнятися нім іншим підготовчою працею до урочоження Народного Університету. В такій важкій і далекодній справі заслуговує він безумовно на повну підтримку всього громадянства.

„Іаркун Задунайський“ на пописах в Катовицях.

(Допов.)

Закладують нам недовостану підприємчивості. Цей заклад можна було генералізувати, але не тепер. Між нами находитесь вже такі комерсанти, що як комерсанти, то вже перебірають усі міри, а в результаті повстали скандали.

Дня 8. ц. м. появилася в „Kattowitz Zig.“ реклама, якою заповідають, що 11. лютого вступить в катовицький театр український народний балет, який по дорозі на ситову виставу в Барсельоні, по дуже успішних виступах в цілій Польщі, останньо в Кракові, дасть одиникий раз також у Катовицях виставку з багатим, в Катовицях ніколи небаченим репертуаром пречудових солов'ях і ін. українських нар. танців“. Катовицька німецька публіка з виробленим артистичним смаком і жаждою побачити щось оригінального, явилася численно, тиньбіше, що у програмі було вичислених аж 14 точок.

11. лютого, 10. год. вечер. Сала набита переважно інтелігенцією, багато вуглевих баронів і т. д. Всі очікують піднесення куртини. Куртина нарешті підноситься, а різнорасно різнору „симфонічна оркестра“, аложена з фортеп'яні і скрипки. Музика вигравала несотворені речі, правда, дещо подібні до українських нар. мелодій. Головно скрипак змушався над нервами слухачів, але пізніше підібрав охоти і грав цікаво, наче музика в Дземброні, над раном на весіллі. І так музично переграли музиканти понад дві години... Треба просто подивлятися холоднокровності нім. публіки, котра хіба тільки з огляду на приналежність до українців спокійно перенесла правдиві танталеві муки.

Під звуки такої то „оркестри“ виступив балет під проводом Івана Микитюка групами від 1 до 4 пар. По кількох точках публіка мусіла ширю співчувати з „балетниками“: настрій, міміка і рухи „балетників“ були дійсно похвалування гідні. Було то радше „ходження по муках“, а не танці. Без дрібни жаття, без темпераменту мішались танцюристи, як телата, призначені на арзі. Кілька але і швидко виконаних коломийкових кроків і підскоків та шаблянових, по школярському виконаних вимавів рукавами послужили їм на виведення 14 ріжних танців! Одне „сход“ виступів дохорослих „балетників“, які вискочили на пару днів зі шкільної лавки і попробували шастя в світі, до того переш незвичайно культурною публікою, становив аркан, підчас якого одному з „балетників“ шаравари почали спадати і відскочили брудну сорочку... Одне „балетнику“ завазито продовжати своє „мистецтво“ і додрупцювали до кінця...

Чи можете собі уявити, українські читачі і читачки, яку муку і стид перенесли українці, присутні на салі?! Хорай на серце був би не пережив отсього балету!

Всім українцям було зараз ясним, що тут мається до діла з якимсь „гохштальстерством“. Чужа публіка лише адвигала плечима й оглядалися одно на одного. Можна собі уявити, що вона собі думала. Ці „балетники“ багато пошкодили всім будучим нашим виступам на Шлеську.

Треба зазначити, що „балетники“ — це були діти і робітники, а не вчені, наче вони підлягли примусом, просто з квазіними мінами, маючо не з плачем виконували свої „точка“. Ясно, що публіка була розчарована й уважала себе ошуканою, але була настільки культурна, що не висвистала „балетників“ відразу. Це можна приписати лише й виключно прихильності німців до нашої справи, чого найліпшим доказом була більше як похвалювана рецензія найближчого дня в „Kattowitz Zig.“ Додати ще треба, що стріл були дуже бідненькі, ший час ті салі, а дівчата виступали одночасно в чорних, білих і жовтих мештах...

Словом — „балет“ був скандалом. Вину поносить безумовно „організатор“, що зібрав кількоро дітей і пустився на легкій заробіток, компромітуючи й осмілюючи наше ім'я і цілий нарід. Цей „балет“ пошкодив сильно всім будучим українським виступам на Шлеську, де наш нарід і його мистецтво по численних виступах хорі Котка мали найкращу опіцію.

Присутні українці.

Театри.

Великий Миський театр:

Середа 27-го, г. 7-30 веч. «Борис Годунов», опера.

Четвер 28-го, г. 7-30 веч. «Княжна до-»

Патинія 1-го, г. 7-30 веч. «Юлія Ста-»

«Аполло», «Голофот колхана», «Лем», «Литина сніжниця», «Патіо»

«Окля», «Литла вдалі», «Палас», «Карієра сучасного молодця», «Фатаморганга», «Атлантіда».

Кіно.

Програма рад.о.

Четвер 28-го.

Париж (1744) 12-00. Концерт оркестра. 13-45. Симфонічна оркестра. 20-30. Кон-»

Лондон (336) 17-00. Сесієт. 20-45. Ра-»

Берлін (173,1) 16-30. Концерт. 9-30. Ві-»

Відень (319,9) 11-00. Музичний квар-»

Мюнхен (336,7) 17-40. Легка музика. 20-00. Симфонічний концерт.

Гамбург (391,6) 16-15. Неселі пісеньки. 21-15. Баляди та рандої.

Варшава (135,7) 17-55-18-50. Каве-»

Краків (955) 21-15. Пісеньки Фре-»

Познань (336,3) 20-30. Пагнерівський»

Конігсберг (280,4) 20-05. Відпочинок.»

Москва (1350) 19-00. Симфонічний кон-»

Пятниця 1-го.

Париж (1744) 12-00. Концерт. 13-45. Кон-»

Лондон (336) 17-00. Орган. 21-00. Сим-»

Берлін (173,1) 16-30-18-00. Оркестра»

Відень (319,9) 16-30. Німецька каве-»

Гамбург (391,6) 16-15. Оркестра пи-»

Мюнхен (336,7) 16-30. Легка музика. 21-05. 4»

Відень (319,9) 11-00. Легка музика. 20-05.»

Варшава (135,7) 17-55-18-50. Оркестра»

Краків (955) 18-50-19-10. Веселля.»

Познань (336,3) 17-55-18-50. Музика»

Москва (1350) 19-10. Опера. 20-00. Лі-»

Спішіться з виспільною членським ви-»

Оповідки

За оголошення редакції не відповідає

Катрі Стержюкіна і д-р Володимир Шар-»

«Школу» замість поштових про само-»

Відень (319,9) 11-00. Легка музика. 20-05.»

Варшава (135,7) 17-55-18-50. Оркестра»

Краків (955) 18-50-19-10. Веселля.»

Познань (336,3) 17-55-18-50. Музика»

Москва (1350) 19-10. Опера. 20-00. Лі-»

Оповідки

За оголошення редакції не відповідає

Катрі Стержюкіна і д-р Володимир Шар-»

«Школу» замість поштових про само-»

Відень (319,9) 11-00. Легка музика. 20-05.»

Варшава (135,7) 17-55-18-50. Оркестра»

Краків (955) 18-50-19-10. Веселля.»

Познань (336,3) 17-55-18-50. Музика»

Москва (1350) 19-10. Опера. 20-00. Лі-»

Оповідки

За оголошення редакції не відповідає

Катрі Стержюкіна і д-р Володимир Шар-»

«Школу» замість поштових про само-»

Відень (319,9) 11-00. Легка музика. 20-05.»

Варшава (135,7) 17-55-18-50. Оркестра»

Краків (955) 18-50-19-10. Веселля.»

Познань (336,3) 17-55-18-50. Музика»

Москва (1350) 19-10. Опера. 20-00. Лі-»

Оповідки

За оголошення редакції не відповідає

Надзвичайні датки на потреби «Рід-»

«Рідний Школа» зложили в золотих:»

Відень (319,9) 11-00. Легка музика. 20-05.»

Варшава (135,7) 17-55-18-50. Оркестра»

Краків (955) 18-50-19-10. Веселля.»

Познань (336,3) 17-55-18-50. Музика»

Москва (1350) 19-10. Опера. 20-00. Лі-»

Оповідки

За оголошення редакції не відповідає

Катрі Стержюкіна і д-р Володимир Шар-»

«Школу» замість поштових про само-»

Відень (319,9) 11-00. Легка музика. 20-05.»

Варшава (135,7) 17-55-18-50. Оркестра»

Краків (955) 18-50-19-10. Веселля.»

Познань (336,3) 17-55-18-50. Музика»

Москва (1350) 19-10. Опера. 20-00. Лі-»

Оповідки

За оголошення редакції не відповідає

Катрі Стержюкіна і д-р Володимир Шар-»

«Школу» замість поштових про само-»

Відень (319,9) 11-00. Легка музика. 20-05.»

Варшава (135,7) 17-55-18-50. Оркестра»

Краків (955) 18-50-19-10. Веселля.»

Познань (336,3) 17-55-18-50. Музика»

Москва (1350) 19-10. Опера. 20-00. Лі-»

Оповідки

За оголошення редакції не відповідає

Катрі Стержюкіна і д-р Володимир Шар-»

«Школу» замість поштових про само-»

Відень (319,9) 11-00. Легка музика. 20-05.»

Варшава (135,7) 17-55-18-50. Оркестра»

Краків (955) 18-50-19-10. Веселля.»

Познань (336,3) 17-55-18-50. Музика»

Москва (1350) 19-10. Опера. 20-00. Лі-»

Оповідки

За оголошення редакції не відповідає

Катрі Стержюкіна і д-р Володимир Шар-»

«Школу» замість поштових про само-»

Відень (319,9) 11-00. Легка музика. 20-05.»

Варшава (135,7) 17-55-18-50. Оркестра»

Краків (955) 18-50-19-10. Веселля.»

Познань (336,3) 17-55-18-50. Музика»

Москва (1350) 19-10. Опера. 20-00. Лі-»

Оповідки

За оголошення редакції не відповідає

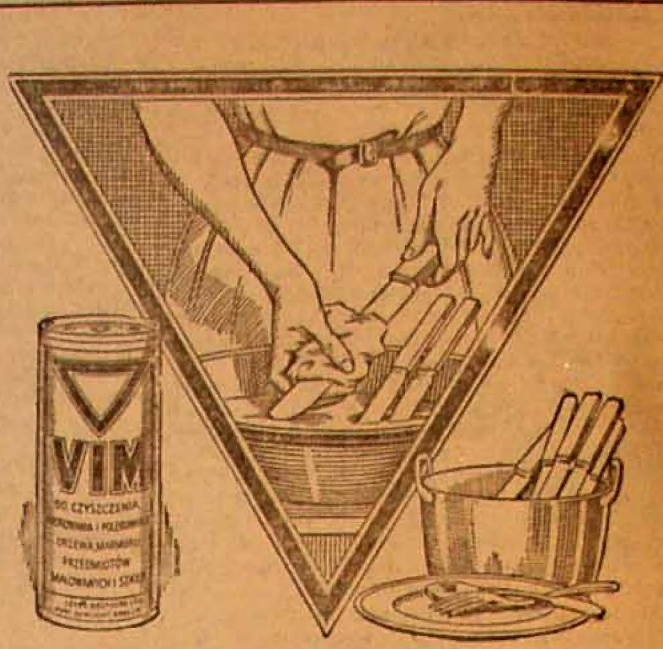
Катрі Стержюкіна і д-р Володимир Шар-»

«Школу» замість поштових про само-»

Відень (319,9) 11-00. Легка музика. 20-05.»

Варшава (135,7) 17-55-18-50. Оркестра»

Краків (955) 18-50-19-10. Веселля.»

НАВІТЬ в гіршій статі зроблені ножі»

VIM

V. P. 13-1.

ПРОДАЖ НА ДОГІДНІ СПЛАТИ!

МАШИНИ ДО ШИТТЯ
ГРАМОФОНИ
РОВЕРИ
МОЛОЧНІ КРУЖЛІВКИ
І ЇХ СКЛАДОВІ ЧАСТИ

ПРИБОРИ ДО КРАВЕЦТВА
І І РУЧНИХ РОБІТ І І
ВЛАСНИЙ ВАРСТАТ НАПРАВ
Александр Малімон і С-ка
Спів-а з обм. пор.
2196 Львів, вул. Валова 11 а. 34-?

ЛІЖКО постане
«Патент з мате-»

НЕРВОЛЬ
Хворі д-ра ФРАНЦОЗ,
одиночій радіальній і випро-»

СКЛО
ПОРЦЕЛЯНА
КРИШТАЛИ
ПОРУЧАЄ
ПОВООТВОРЕНИИ СКЛАД
ОЛЕКСАНДРА ОНИСЬКА
Львів, Галицька ч. 20.
(1-й поверх) 27-?

Подяка.
Отсею дорогою складася широк подя-»

Присилайте передплату!